

Een Dispuut over de Genade.

De Evangelist Markus brengt ons midden in een dispuut over de genade (Markus 9:14-29). De ene partij in dit debat zijn de Farizeeën. Van de Farizeeën hebben wij ons handig afgemaakt! Wij hebben ze lange gewaden aangelrokken, zware haarden onder de kin geplakt, een Mischna onder den arm geschoven. Ook hebben wij hun een zeer breed rug geschapen! Wij zoeken het sinds lang niet meer in het gewaad en het gepraal, wij hebben sinds eeuwen met Arminius afgerekend, wie kan met zulk een afschuw den naam van Pelagius uitspreken als wij! Ergo: wij zijn géén Farizeeën, als het striemende: Wee u! klinkt, schuiven wij dat tevreden op dien voorzeiden breed rug. Ach, mijn broeder, gij kent uw eigen hart wel barslecht, als gij niet bij ervaring hebt, dat gij nergens meer mee overhoop ligt dan met de genade! Ik weet het wel, met de historische hoeren, met de tollaren uit een Platen-Bijbel, kunnen wij het goed vinden, terwijl wij met de historische Farizeeën niets te maken willen hebben. Toch is ons leven één opstand tegen het Heilig Evangelie en verloochenen wij maar al te dikwijls de genade, schoon wij met den mond in haar roemen. Zie daar dien bezeten lijder, slungelig voortjokkend aan zijns vaders hand! Daar is verband tusschen dit levenleed en een levenszonde, oordeelen de Farizeeën. Er zou naar hun opvatting één mogelijkheid van redding voor dien ongelukkige bestaan, namelijk als hij er zich uit kon bekeeren! Doch deze mogelijkheid is hier afgesneden.

De discipelen hebben getracht door handoplegging den duivel te bannen, maar zonder resultaat. Ook zij hebben vergeten, dat hun gave de duivelen uit te werpen een genade-gave was, zij hebben „gewerkt“ en wij kunnen den vloek niet wegwerken. Daar staan zij nu voor spot, zooals de kerk veelszins voor spot staat in de wereld, bitter moet klagen: Heere, waarom hebben wij niet gekund?

Hoe heeft Jezus onder dit alles geleden, hoe bedroeven wij Hem nog vank door onze disputen over de genade. Wij hebben genade-in-rubrieken, het zij als wij de genade maar meer geloófd! Het dispuut brengt den Heiland tot de smartkreet: O, ongeloofig geslacht, hoelang zal Ik u nog bij ulieden zijn, hoelang zal Ik u nog verdragen! Jezus behandelt ons ongelooft niet met de verschooning, soms bijna gelijkend op een bedekte hulde! waarmede wij haar plegen te ontzien. Daarop daalt de Heiland met den Vader in de diepte des lijdens af: hoe lang is het nu al, vader, dat uw kind zoo lijden moet? Jezus heeft onze smarten niet wegtoeverd met een glimlach, Hij heeft ze gedragen. Let nu óp, gij discipelen, hoe uw Meester de duivelen uitwerpt, hoe Hij Zich één maakt met het lijden en met den lijder! Maar, wat is dat? Gaat Jezus nu zelf de genade beperken? Krijgen de Farizeeën toch gelijk, krijgt Pelagius zijn kans en Arminius eerherstel? Want, zegt de Heiland niet tot den vader: Vriend, gij moet u er uit-gelooft? Helaas, zoo verstaan wij het menigmaal. Er wordt dikwijls ongelooft over het geloof gesproken. Zóó ongelooft, dat wij hier bijna het woord van Paulus zouden aanwenden: Als het uit genade is, dan is het geen geloof, anders is de genade geen genade meer. En als het uit het geloof is, dan is het geen genade, anders is het geloof geen geloof meer! Daar is soms een toepassing der waarheid, waarbij het schijnt alsof ons geloof pas de genade effectief zou maken. Een goed lezen van deze geschiedenis kan ons echter voor zulk een averchtsche conclusie bewaren. Jezus trekt Zijn handen niet van dit ongelukkige kind af. Hij Zelf — niet de vader! — is het die spreekt: gij, stomme en doove geest, Ik beveel u ga uit van hem! Wat de Heiland wel doet, het is den vader bewegen mede zijn trillende handen naar het kind uit te strekken. Het is zooals bij een ernstig-zieke, bij een stervend kind, bij een doodelijk-bedroefde van ziel. Als wij met hen in gebed gaan, dan nemen wij soms hun handen in de onze als om hen te bewegen met ons God aan te roepen. Zoo beweegt Jezus den vader zich in het geloof te verenigen met de genade Gods. Zijn uitroep: ik geloof, Heer! houdt niet in: ik probeer het, ik wang het! Neen, het wil zeggen; ik zie het! het licht breekt door! Gij zijt waarlijk de Christus, de Heiland der Wereld! Gelooven is geen zelfbewustzijn van vroomheid of bekeering, gelooven is bewustheid van Christus!

Samen zijn ze gekomen, vader en zoon.

Een zielig stel!

Samen zijn ze gegaan, vader en zoon.

Een zalig paar!

Omdat ze bij Jezus geweest zijn.

Dat is het antwoord van Jezus op der menschen dispuut over de genade.

N. B.

HEERE, diè moet daarin uitkomen. Om God's wil heeft hij onrecht te vergeven, en den vijand op te nemen in den kring, binnen welken Hij Zijn welwadijheid bewijst. Als wij spreken van verbergend der gezindheid, althans van verloochening daarvan, beteekent dat natuurlijk geen huichelarij. Integendeel; want a. de gezindheid van gehoorzaamheid aan den Heere moet den andere overheerschen; en b. de tegenstander van nu kan een kind des Heeren zijn, kan het in alle geval worden, de discipel weet ook zelf zondaar te zijn; en dat alles komt mee in rekening bij zijn vereischte daad. Alleen maar: de gezindheid, die in zijn hart ten aanzien van den konkreten mensch met zijn concrete daad van vijandschap en zelfs vervolging leeft, diè moet niet in de daden, in zijn „houding“ uitkomen. Dáárin moet uitkomen hoe hij tegenover den HEERE staat. En zeker is diè gezindheid (jegens den Heere) geen tegenstelling met den toorn over de zonde, noch met de uitdrijving, op 's Heeren bevel, van kerkvervolgers (Gal. 4:30), noch met den lateren jubel over Gods recht in den ondergang van Zijn haters.

Indien nu deze plaats reeds voor wat de gezindheid van den discipel jegens zijn vervolger betreft, een daad verlangt, waarin die gezindheid niet uitkomt, maar moet verloochend worden, voorzover ze n.l. wijken moet voor een betere, hoe kan men dan uit deze plaats een bewijs halen voor God's gezindheid jegens boozen en goeden? Hij geeft over beiden regen en zonneshijn. Geen wonder ook. Dat deed eveneens de heer uit de gelijkenis, die tot zijn knechten zei, dat ze het kaf vooral niet mochten weghalen uit den akker, uit het koren vandaan. Hij gaf aan dat kaf regen en zon, den heelen zomer. Maar hoe hij over dat kaf verder dacht? Wel, hij zou het straks met vuur verbranden. De daad van regen en zon geven was geen openbaring van vriendelijke gezindheid speciaal tegen dat kaf. Ze was slechts openbaring van de gezindheid van den heer van het land tegenover hem zelf: hij zou zichzelf niet verloochenen, ook niet in de liefde voor het koren, dat schade zou belopen als de haastige knechten hun zin kregen. Maar wat voorts die gezindheid van den heer ten aanzien van het kaf was, kon niemand weten, dan hij zelf en degene, wien hij het wilde openbaren. Wien mijn God vandaag conserveert, dien moet ik niet van de conserveering willen uitsluiten. Alleen door voor mijn deel mee te helpen aan de conserveering, blijf ik zoon van mijn Vader, mijn gedrag naar Hem bepalende, en mijn gezindheid voorts richtende op Hem, die mij geen uitsluitel geeft omtrent zijn gezindheid jegens A of B, of jegens het korenveld (met inbegrip van kaf) „in het algemeen“, of „de menscheit in het algemeen“.

Conclusie: in Matth. 5:44, 45 ligt geen bewijs voor punt 1 als hierboven afgegrensd.

De derde tekst is Lukas 6:35, 36. Vertaling De Zwaan:

„Gij echter moet uwe vijanden liefhebben en goed doen en leenen zonder te wanhopen, en groot zal uw loon zijn, en gij zult zonen wezen des Allerhoogsten, want hij is mild over de ondankbaren en boozen. Weest ontfermers, gelijk uw Vader een ontfermer is.“

Hier wordt dus gezegd, dat de Vader mild, „chrēstos“ is jegens ondankbaren en boozen. Ook in 1 Petr. 2:3 wordt het woord „chrēstos“ gebruikt in betrekking tot God, in een rinzpeling op Ps. 34:9; smaakt en ziet, dat de Heere goed is. In het woord van 1 Petr. 2:3 „is dus sprake van het met blijdschap ervaren hebben van Gods goedheid... De vraag is, wat dit woord hier beteekent... Nu meenen sommigen, dat dit woord hier den zin heeft van zoet, liefelijk. En zij willen daarbij dan nog denken aan de melk (uit vs. 2, K. S.) en oordeelen, dat de Heere thans nog als de melk gedacht wordt, Wiens zoetheit of liefelijkheid de geadresseerden gesmaakt hebben. Doch voorerst geeft Ps. 34:9 niet zulk een voorstelling. In de tweede plaats heeft „chrēstos“ in het N. T. elders eenen anderen zin: Matth. 11:30; Luc. 5:39; 6:35; Rom. 2:4; Eph. 4:32; en vgl. 1 Cor. 15:33. Als afgeleid van „chraōma“ beteekent het eigenlijk: bruikbaar. En zoo krijgt het ook de betekenis van vriendelijk... De Heere wordt hier „chrēstos“ genoemd, omdat Hij in zijne vriendelijke goedheid deze verlossing bereidde, en deze geestelijke melk of voeding gaf te genieten“ (Greijdanus, Komn. 1 Petr. 90).

Hier is dus sprake van vriendelijkheid in het betoon van verlossende genade.

Aan deze verlossende genade is geloof gehecht.

Door het geloof hadden de aangesprokene Gods beloften aangenomen, en waren ze verzekerd van de aan hen geschiedte vervulling daarvan. DOOR HET GELOOF hadden zij dus de hun overkomen weldaden leeren zien als bewijs van vriendelijke gezindheid. Niet de bloote feiten, maar het WOORD, door het geloof aanvaard, had hen in hún geval van de gezindheid Gods overtuigd. Neem dat geloof aan het Woord weg, en Gods gezindheid ware hun meteen weer onzeker geworden.

Hoe staat het nu in dezen met Lucas 6?

* K. S.

„Napleiten“? Of actueele programapunten bespreken?

In „De Heraut“ wordt naar aanleiding van wat prof. Greijdanus over de kwestie van het promotierecht onlangs schreef, gesproken van „napleiten“. De synode van Sneek heeft een besluit genomen, en daarover zoo is de redeneergang moet nu niet meer worden nagepleit.

De redeneering lijkt me geheel en al juist; met uitzondering dan van haar beweerde toepasselijkheid op wat prof. Greijdanus schreef. Immers, de synode van Sneek heeft ons weer voor drie jaar aan het denken gezet. Dat denken is natuurlijk de taak van ons allen.

We zullen daarom krachtens de eenheid van kerken en synode (er is nog pas op gewezen door de synode zelf), het gereformeerde volk moeten laten meeleven in dat denken. Anders vervalt dat volk in praktisch Independentisme; óók daartegen waarschuwd de synode nog pas. De geschiedenis leert, dat, wanneer het volk buiten de zaken der leiding gehouden wordt, het al heel spoedig zich van zijn leiders niets meer aantrekt, en dus recht in-de-penden-tistisch wordt. Men laat dan een paar afgevaardigden doen wat goed is in hún oogen, en doet zélf óók niet anders. Verwarring is het einde.

Wars als we zijn van alle scheiding tusschen kerken en synode, en van alle werkelijke Independentisme (van het kerkrechtelijke leerbegrip dienaangaande trekt een schare, die zich bergens meer iets van aantrekt, natuurlijk óók niets meer aan; het vervalt slechts in atheoretisch, in praktisch Independentisme, de ergste soort, die er is), we herhalen: wars van alle werkelijke Independentisme zullen we dus óók ónzerzijds na eenigen tijd de kwesties van het promotierecht, in zooverre ze te maken hebben met de in overweging gegeven gedachte van promoveeren aan de Vrije Universiteit onder leiding van een Kamper hoogleraar, behandelen. Feitelij hadden we dat reeds aangekondigd; waarom we dan ook ditmaal wel zelf op het artikel van „De Heraut“ meenden te mogen reageren.

We maken er niemand een verwijt van, dat op den dag, waarop het promotierecht te Sneek aan de orde kwam, we de avondpauze ingingen met de gedachte: straks kunnen we antwoord geven aan de sprekers van bedenmiddag (Ik had mijn speechje al klaar), terwijl aanstonds na de pauze, dadelijk hij terugkeer in de vergaderzaal bleek: geen tijd voor repliek, maar in speechjes van 6 minuten enkele totaal nieuwe voorstellen behandelen. We zullen mede daarom straks wat we toen niet konden zeggen, voor een deel nog geven.

Het zal dan geen napleiten, maar iets anders zijn. Ten deele repliek, die de nog aan de orde zijnde algemeene kwestie betreft. Ten deele ook vóórpleiten.

K. S.

Misverstand.

In het „Reglement voor de Theologische Opleiding aan de Theologische School“ stond sedert 1896 in art. 11: „Het college van hoogleraren heeft het recht van examineeren in de theologie en verleenen van den graad van candidaat tot het praeparatoir examen“. Men heeft dit soms, hoewel geheel ten onrechte, opgevat, alsof met deze laatste woorden aangegeven zou zijn, wat op de bul moest staan van hen, die met goed gevolg het candidaalexamen aan de Theologische School hadden afgelegd. Reeds vóór ongeveer tien jaren hebben Dr. W. A. van Es en ik hierover gediscussieerd. De eerste bracht ook op de Synode de Sneek bezwaren in tegen het op voorstel der hoogleraren der School door Curatoren aan de Synode gedaan voorstel om de woorden „tot het praeparatoir examen“ te vervangen door: „in de Heilige Godgeleerdheid“; welk voorstel door deze Synode werd aangenomen. En tot mijn niet geringe verwondering las ik in het „Noord-Hollandsch Kerkblad“ van 29 Sept. j.l. van de hand van Prof. Dr. F. W. Groshelde te dezer zake het volgende: „Van min of meer principiëlen aard was de bespreking over de bewoordingen op de examenbullen en in het reglement, dat ze regelt. Tot nu toe spreekt het reglement van de Theologische Hoogeschool van candidaten tot het praeparatoir examen. Dat is de zuiver kerkelijke terminologie. De hoogleraren hebben voorgesteld dit te veranderen in candidaat in de heilige godgeleerdheid en dezen term ook op de bullen te gebruiken en dan in de Latijnsche taal. Dat wordt dan een wetenschappelijke titel. Curatoren hebben dit voorstel der hoogleraren overgenomen. Wij achten dit een belangrijke kwestie en een slapper maken van den band tusschen de Hoogeschool en de kerken. Wij gaan daar thans niet nader op in, omdat de Generale Synode, als onze lezers dit stuk onder oogen krijgen, al wel een beslissing over deze zaak zal hebben genomen. In het algemeen is ons oordeel, dat al wat den band tusschen de School en de kerken losser maakt, het bestaansrecht der Theologische School van de Gereformeerde Kerken in Nederland ondermijnt. Wanneer de School geen zuiver kerkelijke school meer wil zijn, geeft zij haar eerstgeboorterecht prijs. Want alleen als kerkelijke Hoogeschool is zij door de gezamenlijke kerken in 1892 aanvaard“.

Wij zien, dat Prof. Dr. F. W. Groshelde van meening is: a. dat de woorden in art. 11 van het Reglement: „candidaat tot het praeparatoir examen“ bedoeld zouden geweest zijn als titulatuur op de candidaatsbullen te Kampen; b. dat dit de zuiver kerkelijke terminologie zou zijn; c. dat daarvoor nu in de plaats gekomen zou zijn een wetenschappelijke titel; d. dat deze verandering van bewoording in art. 11 van het Reglement eene belangrijke quaestie zou zijn; e. dat daardoor de band der Theologische Hoogeschool aan de kerken slapper zou worden; f. dat door het voorstel tot deze verandering de School zou openbaren, minder eene kerkelijke school te willen zijn; g. dat door de aanneming van dit voorstel het bestaansrecht der Theologische Hoogeschool zou ondermijnd zijn.

Alle deze meeningen zijn echter foutief, en berusten enkel op misverstand.

De woorden „candidaat tot het praeparatoir examen“ zijn nimmer bedoeld, en kunnen nimmer bedoeld zijn, als titel op candidaatsbullen te Kampen. Die woorden zijn geen „kerkelijke titulatuur“, laat staan „de zuiver kerkelijke titulatuur“. Reeds terstond in (Zie vervolg op blz. 30.)